

4- IMPULS I CONTROL DE L'ACCIÓ POLÍTICA DEL GOVERN

4.4.2 Respostes escrites

Edicte

La síndica general, d'acord amb les previsions de l'article 90 del Reglament del Consell General,

Disposa

Publicar la resposta del Govern a les preguntes formulades pels M. I. Srs. Carles Sánchez Rodríguez i Roger Padreny Carmona, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, per escrit de data 5 de març del 2021, relatives als **índexs de qualitat de l'aire**, i publicades en el Butlletí del Consell General número 23/2021, del 10 de març.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 7 d'abril del 2021

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat

Preguntes amb resposta escrita del Govern (reg. núm. 175)

Pregunta amb resposta escrita del Govern relativa als índexs de qualitat de l'aire, formulades pels M. I. Srs. Carles Sánchez Rodríguez i Roger Padreny Carmona, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Vists els registres de nivell 5/5 (dolent) - segons dades oficials de la pàgina web del Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat (aire.ad)- dels dies 2, 3, 4 i 5 de març de qualitat de l'aire, especialment a la vall central i relatius a la quantitat de partícules en l'aire.

Es demana:

1. Quines són les afectacions pel que fa a la salut pública d'aquests episodis?

Durant els dies 2, 3, 4 i 5 de març de 2021, Andorra es va veure afectada per un episodi de contaminació temporal de l'aire degut a una intrusió de massa d'aire africana, fenomen conegut com a calima o calitja.

La calima o calitja es caracteritza per la presència de partícules de pols i sorra en suspensió provinents del Sàhara, ja que el vent eleva les partícules de pols i sorra del desert i les transporta. Es tracta d'un fenomen natural i força recurrent. El que no és tant recurrent és la intensitat i la durada d'aquest episodi, ja que no acostumen a durar tants dies.

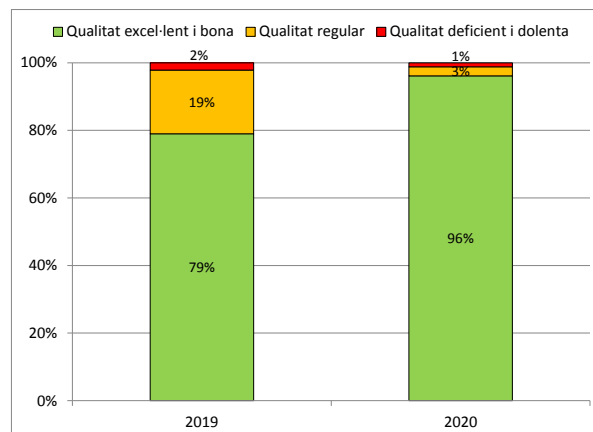
Aquest episodi va afectar la qualitat de l'aire i va suposar uns índexs de la qualitat de l'aire de deficients a dolents degut a l'increment de les concentracions de partícules PM₁₀ en l'ambient. Aquest increment de partícules PM₁₀ en l'ambient està estrictament relacionat amb l'episodi de contaminació per la calima.

La pàgina web www.aire.ad facilita en temps real l'índex global de qualitat de l'aire (IQA), el qual està basat en dades provisionals pendents de revisió i validació. L'IQA es calcula en funció del valor més desfavorable entre els contaminants mesurats de NO₂, de PM₁₀, d'O₃, de CO i de SO₂ enregistrats a les estacions.

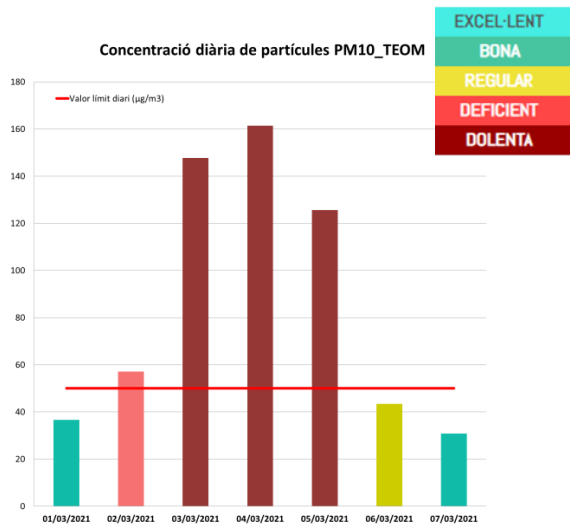
L'índex admet 5 valors, que van d'una escala de l'1 al 5 i reflecteix progressivament l'empitjorament de la qualitat de l'aire en funció dels nivells de concentració mesurats per cada contaminant de la següent manera:

Valor de l'índex	Qualitat de l'aire	NO ₂ (μgm^{-3})*	PM ₁₀ (μgm^{-3} TEOM)**	O ₃ (μgm^{-3})*	CO (mgm^{-3})***	SO ₂ (μgm^{-3})*
1	EXCEL·LENT	0-40	0-20	0-50	0-5	0-100
2	BONA	41-90	21-40	51-100	6-7.5	101-200
3	REGULAR	91-120	41-50	101-130	7.6-10	201-350
4	DEFICIENT	121-230	51-100	131-240	11-20	351-500
5	DOLENTA	>230	>100	>240	>20	>500

Per tal de tenir una visió global de l'IQA al país, es presenten els percentatges anuals de les diferents qualitats obtingudes els darrers dos anys. Durant el 2019, la qualitat de l'aire va ser excel·lent o bona el 79% dels dies, regular el 10 % dels dies i només el 2% dels dies va ser deficient o dolenta. Així mateix, el 2020, la qualitat de l'aire va ser excel·lent o bona el 96% dels dies, regular el 3 % dels dies i només l'1% dels dies va ser deficient o dolenta. Per tant, i de manera global, la qualitat de l'aire a Andorra és molt satisfactòria, i en els darrers dos anys només és sobrepassen els nivells fixats en l'Annex VIII del Reglament de control de la contaminació atmosfèrica, del 25 de febrer del 2009 entre un 2 i 1% del temps.

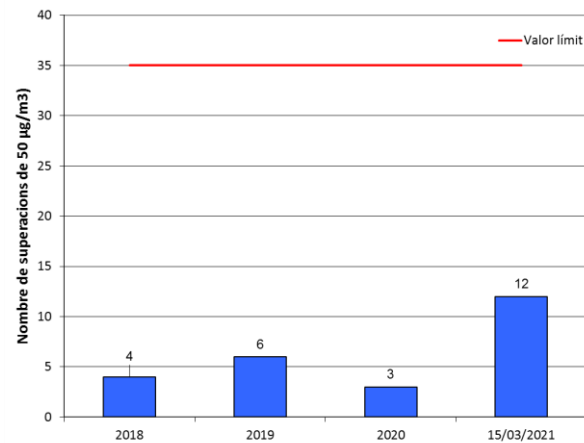
A continuació es presenten les dades de les concentracions de partícules PM₁₀ durant la primera setmana de març, les dades reflecteixen un empitjorament de la qualitat de l'aire entre els dies 2 i 5 de març en el quals es pot veure l'impacte que va tenir a calima.

D'acord amb l'annex VIII del Reglament de control de la contaminació atmosfèrica, del 25 de febrer del 2009, el valor límit diari per a la protecció de la salut humana per a les partícules PM₁₀, és de 50 µg/m³. Aquest valor límit, es correspon amb el valor límit fixat a la Directiva 2008/50/CE del parlament europeu i del Consell de 21 de maig de 2008 relativa a la qualitat de l'aire ambient i a una atmosfera més neta a Europa.

D'altra banda, el mateix annex VIII del Reglament de control de la contaminació atmosfèrica, del 25 de febrer del 2009, fixa també que el valor límit diari per a la protecció de la salut humana per a les partícules PM₁₀, de 50 µg/m³, no es pot superar més de 35 vegades per any civil.

Al gràfic següent es pot veure les superacions registrades des de l'any 2018, i fins al 15 de març de 2021. De tal manera que durant aquest any 2021, s'han registrat un total de 12 superacions. D'aquestes 12 superacions, totes estan associades a episodis de calima. Així mateix, les superacions registrades als anys 2018, 2019 i 2020, també estan associades a episodis de calima.

L'augment d'episodis de calima registrats aquest inici d'any 2021 ens indica que està sent un any excepcional en comparació amb els últims anys.

Per altra banda, l'article 22 del Reglament de control de la contaminació atmosfèrica, del 25 de febrer del 2009, estableix que els ultrapassaments dels nivells d'immissió deguts a fonts d'origen natural poden no ser considerats com a superacions dels nivells de qualitat de l'aire. I segons la Directiva 2008/50/CE del parlament europeu i del Consell de 21 de maig de 2008 relativa a la qualitat de l'aire ambient i a una atmosfera més neta a Europa, s'entén com aportacions procedents de fonts naturals, les emissions d'agents contaminants no causades directa ni indirectament per activitats humanes, el que inclou els fenòmens naturals tals com erupcions volcàniques, activitats sísmiques, activitats geotèrmiques, o incendis de zones silvestres, forts vents, aerosols marins o resuspensió atmosfèrica o transport de partícules naturals procedents de regions àrides. Per tant, els ultrapassaments registrats durant els dies 2, 3, 4 i 5 de març, es podrien no comptabilitzar com ultrapassaments, dins el còmput total de 35 dies a l'any d'ultrapassaments permesos.

Pel que fa a la pregunta concreta, sobre quines són les afectacions a la salut pública d'aquest episodi de contaminació, d'origen natural, la bibliografia indica que valors elevats de PM₁₀ a l'aire ambient, poden provocar efectes negatius sobre la salut de les persones relacionats amb els sistemes respiratori i cardiovascular. El grau d'afectació, varia segons l'estat de salut i l'edat de les persones.

Per poder saber quins efectes concrets ha tingut aquest episodi de contaminació d'origen natural, s'ha demanat informació al SAAS, a través del Ministeri de Salut, per detectar si durant l'episodi de calima dels dies 2, 3, 4 i 5 de març hi va haver un augment significatiu de les visites a urgències relacionades amb problemes respiratoris. En aquest sentit s'ha fet una revisió dels pacients que van acudir a Urgències durant aquests dies amb quadres d'infecció respiratòria, com a possible relació amb una deficiència de la qualitat de l'aire, sense objectivar un canvi o un augment respecte de la incidència normal observada en dies anteriors o posteriors.

2. Quines mesures té establertes Govern per fer front a aquests episodis?

Tal i com ja s'ha explicat en la resposta anterior, l'episodi de contaminació viscut els dies 2, 3, 4 i 5 de març, no està associat a un episodi de contaminació antropogènica, sinó que ha estat degut a una font d'origen natural, per tant no existeix cap mesura directa ni indirecta que es pugui aplicar sobre la font de la contaminació per tal d'aturar-la.

D'acord amb el capítol setè del *Reglament de control de la contaminació atmosfèrica, del 25 de febrer del 2009*, correspon al ministeri responsable del medi ambient la difusió periòdica de la informació sobre la qualitat de l'aire, i s'han de posar a disposició dels comuns i els ciutadans a través d'Internet.

En aquest sentit, i per donar resposta als requeriments del reglament, la informació en temps reals, es posa a disposició a través de la web www.aire.ad.

D'altra banda, el *Reglament de control de la contaminació atmosfèrica, del 25 de febrer del 2009*, en el seu article 22 estableix un llindar d'avís a la població per certs contaminants, i per tant en el cas que es superin aquests valors, el ministeri responsable del medi ambient ha de garantir que es prenguin les mesures necessàries per informar a la població, al ministeri de salut i els comuns, a través dels mitjans de comunicació (Internet, ràdio, televisió i premsa).

Cal destacar que el reglament només estableix llindars d'avís a la població pels següents contaminants: diòxid de sofre, diòxid de nitrogen i ozó. És a dir, per les PM₁₀, el reglament no fixa un llindar d'avís a la població.

Tot i que, com ja s'ha explicat, no existeix cap mesura directa ni indirecta que es pugui aplicar per disminuir l'episodi de contaminació ja que es tracta d'una font d'origen natural, si que es van prendre mesures per tal d'evitar que activitats antròpiques poguessin afegir més partícules a l'ambient. En aquest sentit, es van anul·lar totes les enceses de foc que estaven programades. Des del dia 2 de març i fins al dia 5 de març es van anul·lar un total de 21 sol·licituds

d'enceses de foc, fet que va contribuir a no afegir més partícules contaminants a l'atmosfera.

Finalment, destacar que mitjançant el comunicat de premsa de data 6 de febrer del 2021 i una entrevista amb Ràdio Nacional d'Andorra de data 12 de febrer del 2021 en relació amb aquest fenomen ocorregut també a principis de febrer, es van fer una sèrie de recomanacions a la ciutadania, com evitar qualsevol acció que pugui afegir més partícules en suspensió a l'atmosfera (reduir els desplaçaments amb vehicle privat i utilitzar el transport públic, etc.) i evitar l'activitat física a l'exterior durant els dies afectats per la calima.

Andorra la Vella, 7 d'abril del 2021

Sílvia Calvo Armengol

Ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat